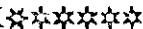

Nro. 15.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken Februarius 19-dik napján. 1813-dik
esztendőben.

BCU Cluj / *Bibliothèque* / *University Library Cluj*

Méltóztatott Fels. Urunk Egerfarnosi Méltós.
Kandó Gábor Urat, a' ki elébb a' Ts. K. Blan-
kenstein Huszároknál szolgált, és 1796-ban az
akkor Frantzia Ney Generalist vagy mostani El-
chingeni Hertzeget elfogta; közelébb pedig a'
Zemplini Nemes Lovas Ezerednek Oberstere vólt,
különös érdemeire és régi familiájára nézve a'
maga Kamarássai közzé kegyelmesen fel venni.

A' közelebb múlt posta napon kólt M. Ku-
rirban tett ígérletünk szerint azon fényes gálát,
melly ez előtt való esztendőkben mindenkor új
esztendő napján szokott tartatni, a' Bétsi udvari
újságoknak út mutatásaután, következendőképea

írjuk le és közöljük a' két nemes Magyar Ha-
zával.

Bőjtelő Havának 14-ik napján dél előtt 9
órákor, a' Cs. Kir. udvari Fő Marsal Gróf *Wil-*
helm a' Cs. K. Vár udvarába 6 lovas gála hintó-
ba, az alatta lévő udvari tselédjei menyén elő-
te, utánna pedig az udvari Kurírok, bé ment,
ötet követték a' Cs. Kir. testőrző seregek és a'
várbeli őrző sereg. A' rendet a' Cs. K. Fő Lo-
vász mester Weinsbergi Gróf *Trautmansdorf* szép
paripán ülve zárta bé, kit udvari tselédjei, tisz-
tjai, és az ő igazgatása alatt lévő udvari szemé-
lyek követték, és a' kiket 12 pompásan felékesít-
tetett lovak, és a' fő lovasz mesternek két lo-
vas hintaja követték. — A' fő udvari tisztek a'
titkos Tanács házba gyülekezvén fel dél előtt 11
órákor, Eő Cs. Kir. Felségeket belső szobáiban
meg tisztelték.

Dél előtt 10 és 11 óra közt, a' Fr. Császá-
ri Követ Gróf *Otto* is fényes gála hintájába az
udvarba menyén, Eő Felsége tiszteletére bé
vezettetett. Ezen audientzia után az Érsekek,
Status Ministerek, a' Status Tanácsosokkal, az
udvari hivatalosoknak fejeivel, a' Feldmarsalok,
a' testőrző seregek Kapitányi, az arany gyapjas
vitézek, és a' több rendeknek nagy keresztiesi,
végtére az alsó Austriai Státusok tagjai jó kívá-
násoknak tételére Eő Felségekhez bé vezetett-
tek.

Dél előtt 11 órákor Eő Cs. 's K. Felségek az
udvari tisztektől kísértetvén az udvari kápolná-
ba isteni tiszteletre mentek; azon közben a' tük-
rös és kabinetbéli szobákba öszve gyűlt udvari

és városi Dámákat a' szokásban lévő audientziára bocsátották. —

Azután 12 órakor a' diplomaticum corpus, az az, a' ministerek és követek, a' titkos tanács házba fel gyűlvén audientziára bocsátattak, a' melly alkalmatossággal a' Fr. Csász. Követ Gróf *Otto, Latour-Maubourg* Cavallért Eő Felségeknek bémutatta.

Mihelyt Eő Felségeknek jelentetett, hogy a' czeremóniás szálában az ebéd fel vitetett volna azonnal Eő Felségek a' Cs. Kir. fő Hertzegektől kísértetvén oda mentenek, és a' tábla mellé le ülven szép szóbeli és szép éneklések 's muzsikálások közt ebédelni méltóztattak. — Ezen czeremóniának elkezdődése előtt a' *Nassaui* örökös hertzeg különös audientziára bocsátatván Eő Felségéhez Bán *Düngern* fő lovász mestert és *Nauendorf* ifjú kamarás Urat Eő Felsége eleibe bémutatta.

A' Csász. Kir. Tseh Országi és Austriai fő Cancellarius *Ugarte* a' német tartománybéli igazgatóknak következő útasítást vagy inkább parantsolatot küldött: Eő Cs. és Ap Kir. Felsége' folyó hólnap 8-ik napján maga Felséges akaratját ekképen méltóztatott kijelenteni:

Minekutánna Austriának minden arra fordított igyekezetei, hogy a' száraz Európában, 1812-ik esztendőben meg újított háborút meg akadályoztassa, sikertlenek lettek volna, kéntelen volt Eő Felsége politikai öszve köttetésére nézve leg elsőben is a' maga birodalma határainak bátorságba lejendő helyheztetéséről gondolkozni. Ezen végnek elérésére nézve azon igye-

kezett Eő Felsége, hogy az ennél kevesebb költséggel és alatta valóinak leg nagyobb megkéméllésével vihesse véghez. — Minémü fogantja lett lévén az Eő Csász. Kir. Felsége ezen atyai feltételnek, a' tapasztalás bizonyítja. Midőn a' háború minden pusztító következtésével együtt a' szomszéd országokat béborította; midőn az Eő Felsége ármádájának egy része a' Császárhoz és Hazához viseltető ragaszkodásából az Austriai fegyvereknek régi ditsősségét fenn tartotta volna, az egész Austriai Birodalomban tökéletes tsendesség uralkodott.

Az utolsó hónapokbéli történetek miatt a' háborúnak teátronia az Austriai monarkiaéhoz közelített. Az előbbeni seregeknek ki állítása által, az újabb táborozásban a' messzebb ki terjedett határokra nézve a' tsendességet fenn tartani nem lehetett. Ez a' dolog természetiből folyó meg vizsgálás után magában is elegendő volna arra, hogy a' vígyázó seregeket öregbíteni kell; következésképpen, hogy az Eő Felsége szíves indulatjának, és a' nemzet kívánságának bételyesítésére, a' jelenvaló szempillantatban nagyobb erőlködés kívántatik.

Minden Európai Statusoknak leg nagyobb szükségek van a' tsendességre. Egy olly békeségre, melly a' költsönös hasznon fundáltatik; egy olly békességre, mellynek tartósságáért a' kezességet is fel vála ja, az Eő Cs. Kir. Felsége leg hathatóssabb igyekeztésének tzélja. Úgy de ezen köz hasznra tzélzó feltételnek eszközlésére is köteles leszen Austria. Úgy de ezen köz hasznra tzélzó feltételnek eszközlésére is, köte-

les leszén Austria a' jelenvaló környűlállásokhoz alkalmaztatott hadi állapotban meg jelenni, a' melly erőt, hogy ha a' reménység szerént jó következés meg nem koronázná; szükség leszén a' háborúnak piatzát ennekutánna is a' monarkiának határjaitól a' leg hathatósabb módon el távoztatni. —

A' midőn ezen Eő Felsége tzélját az Úrnak tudtára adom, egyszersmind azt is bízom az Úrra, hogy mind azokat a' parantsolatokat, mellyeket ezen tekintetre nézve adni fogok, minden hathatósággal és sietséggel telyesítse bé.

Frantzia Birodalom.

A' Párisi közönséges levelek azt mondják, hogy az Elchingeni hertzeg (Marsal Ney) fogná a' Spanyol országban lévő Fr. ármádiát vezéreleni; hogy a' *Dalmáztai* hertzeg. (Marsal Soult) onnan vissza hívatott, és Német országban egy osztály sereg fogna vezérlésére bízattatni; Gen. *Grandjean* osztályos Generális Báró *Liebert* helyett Stettinben Gubernátor leszén.

Azoknak a' városoknak és lakosoknak száma, a' kik a' Fr. Császár hadi szolgálatjára lovas katonát állítottak és állítanak ki, naponként szaporodik. *Florentzia* városa egy eskadront, *Alkmár* 25 lovas legényt, *Dordrecht* 12, *Valentze* 6, *Calais* 3, *Arnheim* 4, *Limoges* 8, *Aix* vagy *Aquisgranum* 14, *Abbeville* 6, *Cherbourg* 8, *Lunneville* 4, *Ponboisr* 4, *Sens* 4, *Portumvusson* 3 lovas katonát állítottak ki.

A' Franziya Monitörnek 6-ik Febr. darabjában illy fontos tudósítás találtatik: A' megtartó Tanátsnak 2 ik Februáriusi ülésében annak előülője

az Ország fő Cancelláriusa *Cambaceres* így szólott: *Uraim!* Eő Cs. Kír. Felsége párantolójából, a' Régenségre nézve következendő törvényes plánumot terjesztek az Urak eleibe. Mivel a' mi constitúciónknak ezen része még eddig tökéletességre nem mohetett: hasznosnak találattott a' már ennekelőtte tétetett rendelésekhez más kiterjedtebbeket is kötni, és azokat a' szokásokat ismét meg újítani, mellyek a' mi régi krónikáinkban fel jegyeztetve vagynak, és a' nevezet régi szokásain fundáltak. Illyenképen a' Kigylmeteknek eleibe tétetendő plánum az uralkodónak meg tzáfolhatatlan jussát adja elő, melly a' Régenséget egész mivóltában bé foglalja. Hogy ha a' Császár a' maga akaratját ki nem jelenti; azon esetben a' Régenség vagy a' másért való uralkodóság a' Tsászárnét illeti. Hogy ha Tsászárnénintsen, olly rend határozatott meg hogy a' Régensválasztására nézve semmi bizonytalanságnak helye nem lehet. Ezen tekintetben szükség volt a' törvénynek a' leg kissebb pontot is szorosan meg fontolni, és előre vígyázni. Az uralkodó Hatalomnak leg kissebb félbe szakadása is nagy szerentsétlenségére szolgálna a' népnek. Ezt a' Felsőség hatalmát a' Tsászár árva korában vagy az uralkodó Királyné, vagy más Régens gyakorolja s. a. t.

Boldog leszen Frantzia Ország, hogy ha a' mostani Fels. Dynastiából leendő uralkodók: meg ért idejekben ditsősséges példák által lekesítelve, és hosszszas böts tanácsok által elkészítettevélhetnek az uralkodó székbe.

Eő Excellentziája az Ország Cancelláriusa maga beszédjét elvégezvén, a' Státus Tanács

sok egy *organismus Senatus Consultumot* adtak által; Gróf *Regnaud de Saint d' Angely* pedig azon indító okokat, mellyek a' meg tartó Tanátsot ezen végzésnek hozására bírták vala, elő beszéltette, mellyek következőképpen adattak elő.

Uraim Tanátsosok! Hogy a' mi intézeteink annál állandóbbak lehessenek, annak indító oka a' tapasztalás, az okosság, a' kormány széknék félbe szakadhatatlan foglalatossága, és hogy a' tütorság alatt lévő Fejedelmet érdekelhető szerentségtlenségek eltávoztathassanak; ezen közönséges végzésnek, melly a' tanátskozásra nézve figyelmeknek eleikbe tétetődik, leg főbb czélja. Azok az indító okok, mellyek ezen intézetekre alkalmatosságot szolgáltatattak, a' nemzeteknek tapasztalásokból, e' világ történeteinek tanításaiból, a' Fr. Monarchiának traditióiból, és a' mi krónikáinkban találtató példákából vétődtek. Arra való nézve elegendő lészen ezen indító okokat csak elő adni, és meg nem magyarázni; én pedig ezen rövid előadásban a' szokásban lévő, és a' Tanáts végzése által meghatározott mód szerint fogok szólni.

Ezen Tanáts végzésnek tökéletes foglalatja a' következőkből áll: Mi Napoleon Isten kegyelmességéből, és az Ország Constitutiója szerint Frantzia Tsászár, Olasz Országi Király, a' Rénusi Szövetség Oltalmazója, és a' Helvétziai Szövetség Közbenjárója s. a. t. minden jelen lévőknék és következőknék löszöntést adunk. — A' meg tartó Tanáts a' Status Tanáts beszédjének meghalgotása után elvégzette, és mi is a' következőket rendeljük:

7. Titulus a' Régenségről.

1-ső Tzikkely. Hogy ha a' Császár az ország constitutiója által meg határozott kort még el nem érte, és a' Tsászári székből ül, a' nélkül, hogy az ő atya a' Tsászár az ország régenségről valamelly rendelést tett volna; azon esetben az anya Tsászárné a' maga fíjáról való gonviseléssel egyetemben a' régenséget is felveszi.

2-dik Tz. A' régens Tsászárné másodszozt férjhez nem mehet.

3-dik Tz. Hogy ha Tsászárné nem volna, a' regenség a' Tsászári vérből lévő prinzeket illeti; hogy ha ezek sem vólnának, a' több Fr. Prinzeket a' koronához való örökös jussnak rendje szerént.

4-ik Tz. Hogy ha a' Császári vérből egy Prinz sem volna olyan, a' ki a' regenségre alkalmas lenne, törvény szerént azt a' Prinze, illetné a' regenség, a' ki a' Császár halála után hivatalba és méltóságba volna, i. i. az ország fő tisztviselői következő rendel: a.) a' Birodalom fő Cancellariusát, b.) a' Status fő Cancellariusát; c.) a' fő Választót; d.) a' Connetablest; e.) a' fő Kintstartót; f.) a' fő Admirálist.

5-ik Tz. Az olly Fr. Prinz, a' ki a' Tsászár halálakor más idegen Királyi székből ül, a' Régenség viselésére nem alkalmas.

6-ik Tz. Mivel a' Császár csak akkor nevezhet Vice fő tisztviselőket, midőn a' valóságos fő tisztviselők idegen korona fel vételére meg hívatnak: azon esetben a' Vice nagy tisztviselők a' fő tisztviselőknek minden jussaikat gyakorolhatják, még a' Regenség tanácsosira nézve is.

7-ik Tz. Azok a' Princzek és fő tisztviselők, a' kik a' Constitutióznak 1804-ik esztendő Május hólnapjában hozatott 51-ik tikkelye szerént, a' Császár halálának alkalmatosságával hivataljoknak gyakorlásától meg vannak fosztatva, csak akkor foghatatlan újobban hivataljoknak folytatásához, midőn őket vagy a' Régensné, vagy a' Régens arra meg hívja.

8-ik Tz. A' Fr- Printz csak akkor lehet a' regenség viselésére alkalmatos, midőn leg alább életének 21-ik esztendejét eltöltötte.

9-ik Tz. A' Regensnek minden intézetei és végzései a' tótorság alatt lévő Tsászár nevében mennek végbe.

II-ik Titulus.

Azon módról, melly szerént a' Császár a' Regenségről rendelést tehet.

10-dik Tz. A' Tsászár a' regenségről vagy az 1806-ik esztendő 30-ik Martiusi Statutum, vagy rendelés szerént tehet testamentomot, vagy nyilván való írása által.

III-ik Titulus:

A' Regens hatalmának kiterjedéséről és annak tartósságáról.

11-ik Tz. A' Császár tökéletes korra való jutásáig a' regens Tsászárné, vagy a' regens Princz gyakorolják a' Tsászári Fejedelmi hatalmat egész valóságában.

12-ik Tz. Az ő hivatalok azon szempillantásban kezdődik, mellyben a' Császár meg hal.

13-ik Tz. Azokra az Országi és korona nagy hivatalokra, mellyek a' Tsászár tótorság alatt lételekor meg üresednek, a' regens Tsászárné nevez ki másokat.

14-ik Tz. Minden Ministereket minden külfölség nélkül, a' Regens Tsászárné, vagy Regens nevez ki, vagy hív vissza másokat.

15-ik Tz. Hogy ha a' tótorság alatt lévő Tsászárnak halálakor más testvére is van életben, akkor a' Regens Tsászárné, vagy Regens azon hivataljokban meg maradnak.

16-dik Tz. A' Tsászárné regensége akkor szűnik meg, midőn az örökség jussa szerént egy olly Princz hívattatik a' Tsászári székre, a' ki néki nem fia; ezen esetben a' regenség a' 4-ik tziikkely szerént fog végbe menni.

17-ik Tz. Hogy ha a' tótorság alatt lévő Tsászár meg hal, és a' koronát egy más ágból való tótorság alatt lévő Tsászárnak hagyja, a' regens hertzeg annak tökéletes korra való jutásáig fogja a' regenség jussát gyakorlani.

18-ik Tz. Az a' Fr. Princz, vagy fő méltóságot viselő fő Princz, a' ki a' regenségre jut, mivel a' Constitutio szerént a' meg hívatott Princz tökéletes korra nem jutott, vagy pedig más módon meg akadályoztatott, a' Tsászár tökéletes korra való jutásáig a' regenséget meg tartja.

19-ik Tz. Az a' Fr. Princz, a' ki akármely okra nézve a' Tsászár halálakor a' regenséget fel nem veheti, ha szinte azon akadály elhárítódik is, még sem juthat többé a' regenségre.

(A' többi következik.)

Hhadi Tudósítások.

A' Frantzia Monitőr a' Lengyel Országban lévő Frantzia ármádiának jelen való állapotjáról e' folyó Febr. 2-ik napján következő tudósítást közlött a' Publicummal :

A' Olasz országgi Vice Király *Napolcon* Tsászár Segédje, és a' nagy ármádiának mostani fő kormányozója azt írja *Posenből* Jan. 26-ik napján, hogy a' lovas regementekhez sok lovak érkeznek; hogy a' Gen. *Rapp* komandója alatt lévő corpus *Dantzigban*, az ártilléristákat, az Ingenieuröket, és hajós katonákat ide nem számolván 50000 főre megyen; hogy *Heudelt és Grandjean* Generálisok az ő vezérlése alatt légyenek; hogy az ott lévő Ingenieureket *Campredon* az ártilléristákat vagy ágyúzó seregeket pedig *Lepin* Generálisok kommandírozzák; hogy a' *Dántzigi* erősség 5 esztendőre való kenyérrel, hüvelyes veteménnyel, pálinkával, és orvossággal van meg töltve; hogy a' *Riga* előtt volt ártilléria *Dántzigba* vitetett; hogy a' *Dünaburgba* volt ostromló eszközök *Dántzigba* vissza mentek; hogy ezen erősségnek bástyái jó állapotba vagnak; hogy az oda való magazinumok katonaköntössel, fegyverrel, és egyéb táborigeszközökkel meg vannak töltve; hogy egy két ezer főből álló dragonyos és vadász lovas sereg *Cavaignae* Generál vezérlése alatt ott légyen; hogy Gen. *Rapp* a' városnak külső erősségeit 10 órányi meszszeségre őriző katonasággal meg rakta, végtére, hogy egész esztendőre való pénz legyen a' hadi kaszába a' katonaság zsoldjának ki fizetésére.

Továbbá *Thorn* városáról azt írja a' *Moniteur*, hogy onnan is nyugtató tudósítások küldettek Párisba, hogy az oda való erősség is jól meg van rakva fegyverrel, hogy az abban lévő katona őrizet 6000 főből álljon, és 6 óráni földre állítja ki a' maga külső végyázatját; hogy az *Eckmühli* Hertzeg *Gerard* Generálist *Brombergbe* küldvén *Woronz' ff* Orosz Generálist onnan kiűzte, minekutánna egynehány Kozákokat fogására ejtett, és meg is ölt volna; hogy hertzeg *Poniatowsky* a' kormánya alatt lévő hadi sereget, melly már 20000 emberre szaporodott, fegyverbe öltöztetvén, organisálta; hogy a' Prussziai hadi nép *Stettin* és *Pósen* közt sok rekrutával szaporított; hogy a' *Stettini*, *Küstrini*, és *Glogau* erősségek egész esztendőre való eleséggel rakattak meg.

Minekutánna a' Prussziai tartományokba bé nyomúltak volna az Orosz hadi seregek, azoknak fő vezére Generál *Lajtinaut Gr. Wittgenstein*, egy hirdetmenyt tétetett azokban közönségesse, melly által a' lakosok vagyonainak méltó tekintetben leendő tartatások meg ígirtetett. Semmi törvényrontó tselekedet, így szól abban, meg nem fog engedtetni, és hogy az ármadia taplalatása jó rendel mennyen végbe, magatok nevezetek ki *Commissariusokat*, a' kikkel mi, a' szükséges dolgoknak ki szerzéséért, meg egyezünk, 's nékiek nyugtató tzedulákat adunk.